

פרשת וזאת הברכה – חמישי

(כב) וּלְדָן אָמַר דָּן גִּיּוֹר אֲרִיָּה כב וּלְדָן אָמַר, דָּן תְּקִיף כְּגִיּוֹר אֲרִיּוֹן; אֲרֵעִיָּה יִזְנֹק מִן־הַבֶּשֶׂן: שְׂתִיָּא, מִן נַחֲלִיָּא

ט"ז < דָּן גִּיּוֹר אֲרִיָּה. אֵף הוּא הָיָה דִּנְגְדִין מִן מִתְנָן. סְמוּךְ לְסִפּוּר לְפִיכָךְ מוֹשְׁלוֹ בְּאֲרִיּוֹת: יִזְנֹק מִן הַבֶּשֶׂן. כְּתַרְגוּמוֹ שֶׁהָיָה הִירְדֵן יוֹצֵא מַחֲלָקוֹ מִמַּעַרְת פְּמִיאָס וְהָיָא לְשֵׁם שֶׁהָיָא בְּחֻלְקוֹ שֶׁל דָּן שְׁנֵא' וַיִּקְרְאוּ לְלֶשֶׁם דָּן וְזִנּוּקוֹ וְקִלּוּחוֹ מִן הַבֶּשֶׂן. ד"א מַה זִּנּוּק זֶה יוֹצֵא מִמָּקוֹם א' וְנַחֲלָק לְשָׁנֵי מְקוֹמוֹת כָּךְ שֶׁבִטּוֹ שֶׁל דָּן נִטְלוּ חֵלֶק בְּשָׁנֵי מְקוֹמוֹת תַּחֲלָה נִטְלוּ בַּצְּפוֹנִית מִמַּעַרְבִית עֲקֵרוֹן וּסְבִיבוֹתֶיהָ וְלֹא סִפְקוּ לָהֶם וּבָאוּ וְנִלְחָמוּ עִם לְשֵׁם שֶׁהָיָא פְּמִיאָס וְהָיָא בַּצְּפוֹנִית מְזֻרְחִית שֶׁהָיָה הִירְדֵן יוֹצֵא מִמַּעַרְת פְּמִיאָס וְהוּא בְּמִזְרְחָהּ שֶׁל א"י וּבָא מִהַצָּפוֹן לְדָרוֹם וְכָלָה בְּקֶצֶה יָם הַמֶּלַח שֶׁהוּא בְּמִזְרַח יְהוּדָה שֶׁנִּטְל בְּדְרוֹמָה שֶׁל א"י כְּמוֹ שֶׁמְפֹרָשׁ בִּס' יְהוֹשֻׁעַ וְהוּא שְׁנֵאמַר וַיֵּצֵא גְבוּל בְּנֵי דָן מֵהֶם וַיַּעֲלוּ בְנֵי דָן וַיִּלָּחֲמוּ עִם לְשֵׁם וְגו' יֵצֵא גְבוּלָם מִכָּל אוֹתוֹ הָרוּחַ שֶׁהִתְחִילוּ לִנְחוֹל בּוּ:

(כג) וּלְנִפְתָּלִי אָמַר נִפְתָּלִי כג וּלְנִפְתָּלִי אָמַר נִפְתָּלִי שְׁבַע רָצוֹן וּמָלֵא בְּרַכַּת יְהוָה סְבַע רַעוּא, וּמְלִי בְּרֶכֶן מִן קִדָּם יי; מַעַרְב יָם גְּנִיסָר וְדְרוֹמוֹהִי, יִירֵת. יָם וְדָרוֹם יִרְשָׁה: {ס}

ט"ז < שְׁבַע רָצוֹן. שֶׁהָיְתָה אֶרְצוֹ שְׁבַעָה כָּל רָצוֹן יוֹשְׁבֶיהָ: יָם וְדָרוֹם יִרְשָׁה. יָם כְּנֶרֶת נִפְלָה בְּחֻלְקוֹ וְנִטְל מָלֵא חָבֵל חֶרֶם בְּדְרוֹמָה לְפָרוֹשׁ חֶרְמִים וּמִכְמוּרוֹת: יִרְשָׁה. לְשׁוֹן צוּרֵי כְּמוֹ עֲלָה רֶשׁ וְהִטְעַם שְׁלִמְעָלָה בְּרִי"ש מוֹכִיחַ כְּמוֹ יֶרֶשׁ יָדַע לָקַח שְׁמַע כְּשִׁמוּסִיף בּוּ ה"א יְהִיָּה הִטְעַם לְמַעַלָּה שְׁמַעָה יָדַעָה סִלְחָה לְקַחָה אֵף כָּאֵן יִרְשָׁה לְשׁוֹן צוּרֵי וּבְמִסּוּרֶת הַגְּדוּלָּה מְצִינּוּ בְּאַלְפָּא בֵּיתָא ל' צוּרֵי דְטַעְמִיהוֹן מְלַעִיל:

(כד) וּלְאֲשֵׁר אָמַר בְּרוּךְ מִבְּנִים כד וּלְאֲשֵׁר אָמַר, בְּרִיךְ אֲשֵׁר יְהִי רָצוֹן אֶחָיו וְטָבַל אֲשֵׁר יְהִי רָצוֹן אֶחָיו וְטָבַל בְּשֶׁמֶן רָגְלוֹ: בְּתַפְנוּקֵי מַלְכִין.

ט"ז < בְּרוּךְ מִבְּנִים אֲשֵׁר. רָאִיתִי בְּסִפְרֵי אֵין לָךְ בְּכָל הַשְּׁבָטִים שֶׁנִּתְבָּרַךְ בְּבָנִים כְּאֲשֵׁר וְאֵינִי יוֹדֵעַ כִּיצַד: יְהִי רָצוֹן אֶחָיו. שֶׁהָיָה מִתְרַצֶּה לְאֶחָיו בְּשֶׁמֶן אֲנָפִיקִינוֹן וּבְקַפְּלָאוֹת וְהֵם מְרַצִין לוֹ בְּתַבּוּאָה ד"א יְהִי רָצוֹן אֶחָיו שֶׁהָיוּ בְּנוֹתָיו נָאוֹת וְהוּא שְׁנֵאמַר בְּד"ה הוּא אָבִי בְּרִזִּית שֶׁהָיוּ בְּנוֹתָיו נִשְׂאוֹת לְכַהֲנִים גְּדוּלִים הִנְמִשְׁחִים בְּשֶׁמֶן זֵית: וְטוֹבַל בְּשֶׁמֶן רָגְלוֹ. שֶׁהָיְתָה אֶרְצוֹ מוֹשְׁכַת שֶׁמֶן כְּמַעֲיָן וּמַעֲשֶׂה שֶׁנִּצְטָרְכוּ אֲנָשֵׁי לוּדְקִיָּא לְשֶׁמֶן מִנּוּ לָהֶם פּוֹלְמוֹסְטוֹס אֶחָד כּו' כְּדֹאִיתָא בְּמִנְחוֹת:

(כה) בְּרִזָּל וּנְחַשְׁת מְנַעֲלָךְ כה תְּקִיף כְּבִרְזָלָא וּכְנַחֲשָׂא, בֵּית מוֹתְבָךְ; וּכְיִמְיָךְ דְּבִאָדָךְ: וּכְיוֹמֵי עוֹלִימוֹתָךְ,

ט"ז < בְּרִזָּל וּנְחַשְׁת מְנַעֲלָךְ. עֲכָשִׁיו תְּקַפֵּךְ. הוּא מְדַבֵּר כְּנֶגֶד כָּל יִשְׂרָאֵל שֶׁהָיוּ גְבוּרֵיהֶם יוֹשְׁבִים בְּעָרֵי הַסִּפּוּר וְנוֹעֲלִים אוֹתָהּ שְׁלֹא יוּכְלוּ הָאוֹיְבִים לִכְנֹס בָּהּ כְּאֵלוֹ הִיא סְגוּרָה בְּמִנְעוּלִים וּבְרִיחִים שֶׁל בְּרִזָּל וּנְחַשְׁת. ד"א בְּרִזָּל וּנְחַשְׁת מְנַעֲלָךְ אֶרְצְכֶם נַעוּלָה בְּהָרִים שְׁחוּצָבִין מֵהֶם בְּרִזָּל וּנְחַשְׁת וְאֶרְצוֹ שֶׁל אֲשֵׁר הָיְתָה מְנַעוּלָה שֶׁל א"י: וּכְיִמְיָךְ דְּבִאָדָךְ. וּכְיִמְיָךְ שֶׁהֵם טוֹבִים לָךְ שֶׁהָיוּ יָמֵי תַחֲלָתְךָ יָמֵי נַעוּרֶיךָ כָּךְ יִהְיוּ יָמֵי זְקֻנָתְךָ שֶׁהֵם דּוֹאֲבִים זָבִים וּמִתְמוּטְטִים. ד"א וּכְיִמְיָךְ דְּבִאָדָךְ וּכְיִמְיָךְ שֶׁהֵם טוֹבִים לָךְ כְּמִנְיָן יָמֶיךָ כָּל הַיָּמִים אֲשֶׁר אַתָּם עוֹשִׂים רָצוֹנוֹ שֶׁל מָקוֹם יִהְיוּ דְּבִאָדָךְ שְׁכָל הָאֶרְצוֹת דּוּבָאוֹת כֶּסֶף וְזָהָב לֹא"י שֶׁתִּהְיֶה מְבוֹרְכַת בְּפָרוֹת וְכָל הָאֶרְצוֹת מִתְּפָרְנְסוֹת הֵימְנָה וּמִמְשִׁיכוֹת לָהּ כֶּסֶף וְזָהָב אֲשֶׁקְלוֹנ"ט הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב כָּלָה מֵהֶם שֶׁהֵם מְזִיבוֹת אוֹתוֹ לְאֶרְצְכֶם:

(כו) אֵין כָּאֵל יִשְׁרוּן רַב־שָׁמַיִם כו לִית אֱלֹהִי, אֱלֹהִי בְּעִזְרָךְ וּבִגְאוּתוֹ שְׁחָקִים: אֱלֹהִי דְשְׁכִינְתִּיהָ בְּשִׁמְיָא

ט"ז < אֵין כָּאֵל יִשְׁרוּן. דַּע לָךְ יִשְׁרוּן שְׁאִין כָּאֵל בְּכָל אֱלֹהֵי הָעוֹבָדִי כּוֹכְבִים וְלֹא כְצוּרָךְ צוּרִים: רוֹכַב שָׁמַיִם. הוּא אוֹתוֹ אֱלֹהֵי שְׁבַעְצוּרָךְ, וּבִגְאוּתוֹ הוּא רוֹכַב שְׁחָקִים: